

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om ersättning som betalas av statens medel till producenter av skyddshemstjänster

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om ersättning som betalas av statens medel till producenter av skyddshemstjänster (RP 166/2017 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- jurist Laura Terho, social- och hälsovårdsministeriet
- utvecklingschef Helena Ewalds, Institutet för hälsa och välfärd (THL).

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Finlands Kommunförbund
- Förbundet för mödra- och skyddshem.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om ersättning som betalas av statens medel till producenter av skyddshemstjänster ändras.

Enligt propositionen ska Institutet för hälsa och välfärd inte längre ingå avtal om produktion av skyddshemstjänster med tjänsteproducenterna utan fatta beslut om val av tjänsteproducenter. På den ersättning som betalas av statens medel till producenter av skyddshemstjänster ska statsunderstödslagen tillämpas. De särskilda grunderna för fördelning av ersättning slopas.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2019.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Genom propositionen förtydligas bestämmelserna om val av producenter av skyddshemstjänster och finansiering av verksamheten. Nuläget förenklas när avtalen med tjänsteproducenterna slopas och ett system som helt och hållet bygger på statsunderstödslagen införs.

Utskottet ser mycket positivt på att skyddshemstjänsterna under den pågående regeringsperioden har fått mer finansiella resurser så att platserna på skyddshemmen betydligt har kunnat utökas efter att Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen) trädde i kraft i Finland 2015. I statsbudgeten har anslaget sedan 2015 höjts gradvis från 11,55 miljoner euro på så sätt att det kommer att stiga till 19,55 miljoner euro 2019. Kommunernas ansvar för att ordna skyddshemsverksamhet har övertagits av staten, vilket har medfört en stabil finansiering och gjort det möjligt att bygga ut nätverket av skyddshem och att planmässigt utveckla verksamheten. Det har blivit lättare att få del av tjänsterna när det inte längre behövs någon betalningsförbindelse och de finns tillgängliga regionalt på mer jämlika villkor.

Istanbulkonventionen anger inte hur många skyddshemsplatser det behövs, men Finland ligger nu långt från det antal (500) som rekommenderats av Europarådets arbetsgrupp, även om tjänsterna kan utökas tack vare det resursbeslut som nu fattats. Det exakta antalet är dock inte lika viktigt som målet att platserna ska räcka till för det faktiska behovet. Dessutom är det angeläget att tjänsterna finns tillgängliga för de behövande på skäliga villkor. Exempelvis i norra Finland är tjänsternas tillgänglighet bristfällig, så verksamheten måste utvecklas på så sätt att de regionala bristerna åtminstone delvis kan åtgärdas med hjälp av till exempel funktioner på distans. Dessutom måste tillgången till tjänster på svenska garanteras.

Vid sidan av arbetet för att utveckla skyddshemsverksamheten måste ambitionen vara att förebygga våld i nära relationer och att ingripa mot sådant våld så tidigt som möjligt. Skyddshemstjänsterna omfattar bara hjälp i akuta krissituationer. De förebyggande öppna tjänster som kommunerna svarar för och de stödtjänster som sätts in efter tiden på skyddshemmet bör fungera i samverkan med skyddshemmen, så att det inte uppstår någon våldsspiral eller så att våldsspiralen kan brytas. Största delen av skyddshemstjänsterna produceras för närvarande av organisationer, som också tillhandahåller tjänster för att förebygga och minska våld i nära relationer. Det särskilda stödet efter en skyddshemsperiod är i stor utsträckning beroende av den kompetensorganisationerna har till sitt förfogande. Organisationernas kompetens bör fortsatt nyttiggöras när landskapen tar över kommunernas ansvar för tjänsterna.

Enligt 7 § i lagförslaget är avsikten att bestämmelser om behörighetsvillkoren för skyddshemspersonal också härafter ska utfärdas genom förordning. Enligt den gällande förordningen ska en ansvarig person vid ett skyddshem ha behörighet som socialarbetare och en person som ger stöd och vägledning ska ha högskoleexamen inom social- och hälsovården. Utskottet anser att de gällande behörighetsvillkoren för personalen är en av de viktigaste faktorerna för att kvaliteten på de särskilt krävande tjänsterna ska säkras och samordnas.

Betänkande ShUB 2/2018 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 166/2017 rd utan ändringar.

Helsingfors 21.2.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Kiuru sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Anne Louhelainen blå
medlem Ulla Parviainen cent
medlem Pekka Puska cent
medlem Sari Raassina saml
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.